

فناوری و رسانه

بازار ایران گرفتار بازتولید اسباب بازی

وقتی روح امریکایی علاقه غالب کودکان است

نویس بهنود

دبیر تحریریه
vbehnood@gmail.com

مطابق بررسی‌ها میزان صادرات اسباب بازی در ایران در مقایسه با رقم واردات و قاچاق به مراتب کمتر و بازار داخلی گرفتار بازتولید و کپی‌کاری اسباب بازی‌های خارجی شده و این در حالی است که بیش از ۳ هزار عروسک بومی در ایران شناسایی شده است. اسباب بازی یکی از کالاهای مصرفی در تمامی کشورها و جوامع، هیچ مرز و محدودیت جغرافیایی در مصرف ندارد. از ابتدایی‌ترین عروسک‌ها تا پیشرفته‌ترین آنها در همه جای دنیا می‌تواند بازار فروش داشته باشد به همین دلیل گردش مالی آن ارقام تکان‌دهنده‌ای را شامل می‌شود و رقابت کشورها را به دنبال دارد. سال گذشته شرکت تحقیقات بازار NPD Group فروش سالانه جهانی اسباب بازی را ۳۶٫۷ میلیارد دلار عنوان کرد و اعلام شد که نسبت به سال ۲۰۲۱ رشد ۲ درصدی داشته است.

کارشناسان و تهیه‌کنندگان گزارش یاد شده در این زمینه با اشاره به بررسی ۱۲ بازار اصلی فروش اسباب بازی در سراسر دهکده جهانی می‌گویند: «البته این رشد تنها براساس مقایسه داده‌های آماری از نوامبر سال قبل تا ماه مشابه امسال است و اگر آمارهای سال جاری را نسبت به سال ۲۰۱۹ یعنی آغاز پاندمی کرونا مقایسه کنیم، می‌بینیم صنعت اسباب بازی در سراسر دهکده جهانی رشدی معادل ۳۰ درصد را تجربه کرده به صورتی که از رقم ۲۸٫۳ میلیارد دلار به رقم ۳۶٫۷ میلیارد دلار رسیده است.»

از سوی دیگر گزارش منتشر شده نشان می‌دهد «اگرچه در بسیاری از بازارها روند نزولی فروش ثبت شده اما در دو کشور برزیل و مکزیک این صنعت به واسطه تولیدات یک شرکت ایتالیایی که بیشتر نسبت به تولیدات اسباب بازی با محوریت بازی‌های جام جهانی تمرکز داشته فروش قابل توجهی ثبت شده و رشد یاد شده را ثبت کرده و بیشترین نوع از اسباب بازی‌های فروخته شده انواع عروسک‌ها، برجسب‌های مختلف، جعبه‌های جنگ‌ستارگان، مجموعه‌های فضایی و انواع لگو بوده‌اند.»

به استناد همین گزارش طی دوره مورد نظر کارشناسان روند فروش مجوزها نیز رشد ۵ درصدی به خود دیده و سازندگان اسباب بازی حق امتیاز استفاده از لگوها، تصاویر و کاراکترها را نزدیک به ۵ درصد بیشتر از سال گذشته خریداری کرده‌اند.

امریکا بزرگترین تولیدکننده

در مقام مقایسه کشورها هرچند ممکن است این تصور وجود داشته باشد که چین بزرگترین تولیدکننده است و در مقابل محصولات چینی بازار را در قبضه دارند اما واقعیت این است که ایالات متحده با داشتن بزرگترین بازار که رقم آن در سال ۲۰۱۱، ۲۲ میلیارد دلار اعلام شده بود و همچنان روند صعودی دارد، در زمره بزرگترین بازارهای اسباب بازی در جهان است که گردش مالی بزرگی را به خود اختصاص داده است. پس از آمریکا، کشورهای ژاپن، چین، بریتانیا و فرانسه دارای بزرگترین بازارهای اسباب بازی در جهان هستند. مردم این کشورها به مراتب بیشتر از سایرین اسباب بازی می‌خرند. این به آن معناست که بخش اعظم گردش مالی این رشته در این کشورها متمرکز شده است.

آسیا هم با داشتن بیشترین جمعیت در بین قاره‌های جهان، ۲۵ درصد از این گردش مالی را به خود اختصاص داده است. نرخ بالای زاد و ولد و به تبع آن جمعیت قابل توجه کودکان موجب شده خرید و فروش اسباب بازی در این کشورها بالاترین رشد را داشته باشد. گمان می‌رود آسیا بزودی بازار اروپا و امریکای شمالی را در این حوزه پشت سر بگذارد. اما بیشترین رشد گردش مالی در این

در مقام مقایسه کشورها هرچند ممکن است این تصور وجود داشته باشد که چین بزرگترین تولیدکننده است و در مقابل محصولات چینی بازار را در قبضه دارند اما واقعیت این است که ایالات متحده با داشتن بزرگترین بازار که رقم آن در سال ۲۰۱۱، ۲۲ میلیارد دلار اعلام شده بود و همچنان روند صعودی دارد، در زمره بزرگترین بازارهای اسباب بازی در جهان است که گردش مالی بزرگی را به خود اختصاص داده است.

بخش مربوط به اقتصادهای نوظهور یعنی برزیل، روسیه، چین و هند است. به طور میانگین رشد سالانه بازار اسباب بازی‌شان به ۱۳ درصد بالغ می‌شود. مشکلات اقتصادی موجب شده این بخش در اتحادیه اروپا با کاهش گردش مالی مواجه شود به طوری که از سهم ۳۲ درصدی به ۲۸ درصد سهم از بازار در سال‌های گذشته بسنده کند. پیش‌بینی می‌شود با وجود کاهش نرخ زاد و ولد در مقیاس جهانی گردش مالی این بخش به دلیل بالارفتن قیمت‌ها و توجه بیشتر خانواده‌ها به نیاز بچه‌ها همچنان افزایش یابد. با وجود وخامت اوضاع اقتصاد جهانی، اسباب بازی همچنان یکی از اقلام اصلی خرید برای کودکان در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه محسوب می‌شود.

وقتی پای اعداد و ارقام در بین ایالات متحده در جایگاه بزرگترین تولیدکننده اسباب بازی دنیا قرار می‌گیرد که بیشترین گردش مالی را تصاحب نموده است. این کشور خاستگاه بزرگترین سازنده‌های دنیا است. مائل و هاسبرو به عنوان اولین و دومین شرکت بزرگ این حوزه ملیت امریکایی دارند. در بین ۱۰ شرکت برتر دنیا حتی نام یک شرکت چینی هم به چشم نمی‌خورد. به عبارت ساده‌تر چینی‌ها بیشتر سازندگان ارزان و بی‌کیفیت قلمداد می‌شوند، در حالی که شرکت‌های بزرگ این صنعت به تولید محصولات پیشرفته و باکیفیت مشغولند. مائل که بزرگترین اسباب بازی‌ساز دنیا است در کنار عروسک‌های باربی (محصول انحصار این شرکت است) طیفی از محصولات مانند انواع روبات و شخصیت‌های اکشن و قهرمان کارتون‌ها را نیز می‌سازد.

باربی از الگوسازی تا برنده‌ترین تیغ بازار

در میان عروسک‌هایی که تاکنون در دنیا ساخته شده باربی از ویژگی‌های منحصر به فردی برخوردار است این عروسک از ۱۹۵۹ تولید می‌شود و در ابتدا نماد دختر ۲۰ ساله‌ای بود که پاهای بلند و فیزیک بدنی لاغر با قد ۱۹۵ سانتیمتری داشت. سوی پور و طلائی، گردن باریک و کشیده، گونه‌های برآمده، دماغ و دهان کوچک، چشمانی درشت و آبی، لبانی پرگوشت، چهره شاداب، پوست روشن، پیشانی و سری متناسب و... مجموع اعضای چهره باربی را تشکیل می‌دهد.

در ادامه باربی تقریباً به تمامی حوزه‌های زندگی نفوذ کرد و طی سالیان گذشته، باربی بیش از ۵۰۰ بار در نقش‌ها و شخصیت‌های متفاوت عرضه شده است. از آن جمله پرستار، افسر پلیس، آموزگار، پزشک، دندانپزشک، دامپزشک، خواننده موسیقی راک، ژیمناست، کارآگاه، افسر نیروی دریایی، افسر خلبان، میهماندار هواپیما، دزد، گدا و... که این شخصیت پردازی‌ها، برای کارکردهای تربیتی

این عروسک است. در طول جنگ عراق و آمریکا در سال ۱۹۹۰ عروسک باربی با پوشش نظامی امریکایی به تهیه‌کننده افکار عمومی پرداخت. پس از واقعه یازده سپتامبر نیز باربی با پوشیدن یونیفرم نیروهای نظامی ضد تروریست با ایفای نقش جدید خود به تهیه‌کننده افکار عمومی پرداخت، تیتراژ آگهی تبلیغاتی باربی برای نبرد ضد تروریست این بود: «باربی-روح امریکایی» در سال ۲۰۰۱ عروسک باربی در اولین فیلم کامپیوتری خود به نام باربی و فندق شکن ظاهر شد و از آن پس تاکنون تعداد قابل توجهی فیلم کامپیوتری-انیمیشن-فیلم سینمایی و مستهجن در مورد باربی تولید شده است. در ادامه باربی با ورود به دنیای ملیت‌ها و گروه‌های خاص توانست خود را همه گیر کند، تا جایی که تمامی کودکان جهان این عروسک را می‌شناسند و آرزوی داشتن آن را دارند. اخیراً فیلمی که در خصوص این عروسک ساخته شده که توانسته به رکورد فیلم‌های پر فروش تاریخ سینما دست یابد.

بنابر اعلام رسمی شرکت توزیع فیلم وارنر برادرز، فیلم «باربی» به کارگردانی گرنا گرویک، پس از تنها سه هفته اکران در سینماهای جهان به فروش خیره‌کننده ۱۰۰۳ میلیارد دلاری در باکس آفیس (گیشه‌های) جهان رسید. به این ترتیب گرویک اولین کارگردان زن سینما شد که فیلمش چنین رکورد فروشی ثبت کرده است.

با توجه به فراگیر شدن پدیده «باربنهایم»، این عملکرد خوب «باربی» به عنوان نیمی از آن تکان‌دهنده نیست. باربی، این عروسک محبوب، به راستی روی دو پای خودش ایستاده و موفقیت بسیاری کسب کرده است.

پل درگرادیان، یکی از تحلیلگران ارشد رسانه‌ای آمریکا می‌گوید: «من ۳۰ سال در این صنعت فعالیت داشتم، رقابت باربی و اوپنهایم همان قدر که پیش‌بینی‌ناپذیر بود، بی‌سابقه هم بود.» به گفته او تنها ۵۰ فیلم در تاریخ، به مرز یک میلیارد دلار (بدون در نظر گرفتن تورم) فروش رسیده‌اند.

او در ادامه افزود که کارزار بازاریابی این فیلم ابتدا شکست آن را پیش‌بینی کرده بود اما وقتی مجموعه‌ای از اتفاق‌ها نام «باربنهایم» را سر زبان‌ها انداخت، همه چیز خاص به نظر رسید. باربنهایم در واقع ترکیب نام دو فیلم «اوپنهایم» و «باربی» است.

مارگوت رابی، بازیگر نقش اصلی فیلم و همچنین تهیه‌کننده فیلم، ماه گذشته در مصاحبه با نشریه «کلاپر»، پیشگویی‌اش از این فروش چشمگیر را که در جلسه‌ای در استودیو فیلم داشت، بازگو کرد. رابی گفت: «به همه گفتم که باربی یک میلیارد دلار درآمد خواهد داشت.»

بخش فیلم «باربی» در سراسر جهان را شرکت وارنر برادرز که متعلق به شرکت مادر سی‌ان‌ان یعنی بخش دیسکاوری وارنر برادرز است، برعهده دارد.

موفقیت این فیلم به دلیل فروش بالای آن در برخی از بزرگترین بازارهای جهانی فیلم است. بنا به گزارش باکس آفیس (گیشه فروش) این فیلم در کشورهای بریتانیا، مکزیک و استرالیا در رتبه نخست فروش قرار گرفته است. مایکل بری، مدیر مرکز مطالعات چین در مرکز یوسی‌ال‌ای، می‌گوید، باربی در دومین بازار بزرگ جهانی فیلم یعنی چین هم فروش خوبی داشت. در چین فیلم‌هایی مانند «تبدیل شوندگان» (Transformers) و «سریع و خشمگین» (Fast and Furious) و همچنین فیلم‌های ابرقهرمانی شرکت مارول در بین تماشاگران محبوبیت دارند. از آنجا که «باربی» برگرفته از یک عروسک است، به «تبدیل شوندگان» شباهت دارد اما در عین حال مشخصه‌ای نیست که نسل جدید چین با آن بزرگ شده باشند. بنابراین «باربی»

